

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ НОРМОТВОРЧОСТІ»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Освітня програма	Право
Тривалість викладання	1-й семестр
Лекції	19 годин
Семінарські	13 годин
Кількість кредитів	3 кредити ECTS (90 годин)
Мова викладання	Українська
Кафедра, що викладає	Публічного права

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Саксонов Владислав Борисович
Науковий ступінь	Кандидат юридичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри публічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	моб: 098-438-30-40
E-mail	SaksonovV.B.@nmu.one
Персональна сторінка	GoogleScholar: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=ru&user=s71_oA8AAAAJ
Консультації	ауд.10/303, 2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра публічного права, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 303
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) SaksonovV.B.@nmu.one

1. Анотація до курсу

Курс «Теорія нормотворчості» є обов'язковою навчальною дисципліною для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право. Навчальна дисципліна покликана забезпечити узагальнення, поглиблення і розширення знань здобувачів вищої освіти з проблем теорії нормотворчості, привити їм навички самостійні роботи, підготувати до практичного використання і застосування законодавства та підзаконних нормативно-правових актів у цій сфері.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є: оволодіння навичками використання державної мови й правничої термінології в нормотворчості; формування у здобувачів вищої освіти сукупності систематизованих знань щодо філософських, теоретичних і методологічних засад нормотворчості та відповідної юридичної техніки, а також умінь і навичок практичної діяльності у цій сфері; підвищення рівня правової культури та правосвідомості у студентів і неухильне дотримання ними вимог закону та кваліфікованого його використання і застосування у професійній діяльності. Завдання дисципліни «Теорія нормотворчості» передбачають забезпечення формування у здобувачів вищої освіти систематизованого знання законодавства України, що регулює нормотворчість у нашій державі, а також здатність аналізувати проблемні положення права для здійснення ефективного нормотворчого процесу і управління у цій сфері.

3. Результати навчання

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
Здатність використовувати державну мову й правничу термінологію, генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології в професійній діяльності у сфері теорії нормотворчості та реалізації відповідної юридичної техніки
Здібність реалізовувати систематизовані знання щодо філософських, теоретичних і методологічних засад нормотворчості та відповідної юридичної техніки, а також умінь і навички практичної діяльності у цій сфері, брати продуктивну участь у розробці проектів нормативних актів
Вміння обґрунтовувати суспільну обумовленість підготовки нормативних актів, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини; здійснювати навички правотворчої роботи: підготовку інноваційних проектів нормативних актів, продукування нормативних актів, юридичне забезпечення дотримання процедури набрання цим актом законної сили; розроблення проектів актів правореалізації (в тому числі і правозастосування) у різних сферах професійної діяльності

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
Правоутворення, правотворчість і нормотворчість.
Право як системне утворення. Норма права як першооснова системи права.
Нормативно-правовий акт як основна форма (джерело) права в Україні.
Правотворчість держави і суспільства.

Правотворчий процес: поняття та його стадії. Особливості законодавчого процесу.
Підзаконна правотворчість: поняття, ознаки та види. Локальна нормотворчість.
Правотворча юридична техніка.
Правові дефініції, юридичні конструкції, юридичні помилки в правотворчій діяльності. Адаптація права та законодавства України до стандартів Європейського Союзу.
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ
Правоутворення, правотворчість і нормотворчість.
Право як системне утворення. Норма права як першооснова системи права.
Нормативно-правовий акт як основна форма (джерело) права в Україні.
Правотворчий процес: поняття та його стадії. Особливості законодавчого процесу.
Підзаконна правотворчість: поняття, ознаки та види. Локальна нормотворчість.
Правотворча юридична техніка.
Правові дефініції, юридичні конструкції, юридичні помилки в правотворчій діяльності. Адаптація права та законодавства України до стандартів Європейського Союзу.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/305 для проведення лекційних та семінарських занять. Мультимедійне обладнання. Для навчання, у разі потреби дистанційного, необхідно мати також відповідні гаджети та можливість використання мережі інтернет.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення магістрів за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	Відмінно
75 – 89	Добре
60 – 74	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

6.2. Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо здобувач вищої освіти отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка

вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.3. Засоби діагностики, що надаються здобувачам вищої освіти на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за темами	метод евристичних питань, діалогового спілкування, виконання завдань під час лекцій	виконання контрольних завдань під час підсумкового контролю	визначення загальної кількості балів за результатами поточних контролів;
семінарські	контрольні завдання за темами	виступи, додавання та уточнення, дискусії, усне опитування, бліц-опитування, письмове опитування, правничий диктант, тестування, оцінювання презентації, виступ-презентація, робота в малих групах, реферат/есе/ кросворд, виконання завдань під час семінарських занять		виконання підсумкового завдання під час заліку за умов недостатності балів для отримання позитивної оцінки або за бажанням здобувача
	або індивідуальне завдання	виконання індивідуальних завдань		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості відповідей на евристичні питання, діалогового спілкування, виконання завдань під час лекцій. Семінарські заняття оцінюються за підсумками виступів, додавання та уточнення, дискусії, усного опитування, бліц-опитування, письмового опитування, правничого диктанту, тестування, оцінювання презентації, виступу-презентації, роботи в малих групах, рефератів/есе/кросвордів, виконання контрольного або індивідуального завдання.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без

участі здобувача вищої освіти шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час заліку має право пройти підсумкове тестування, яке містить питання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

6.4. Критерії оцінювання.

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Оцінювання з курсу навчальної дисципліни «Теорія нормотворчості» здійснюється з урахуванням розподілу отриманих балів за відповідний вид навчальної діяльності студента:

участь у форумі (дистанційно) або аудиторна робота на семінарських заняттях (очно);

виконання поточних контрольних завдань за темами;

підготовка самостійної роботи;

виконання індивідуальних завдань.

Аудиторна робота або результати дистанційного навчання, виконання контрольних завдань, індивідуальної та самостійної роботи, оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Максимальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни складає 100 балів. Загальна оцінка з навчальної дисципліни «Теорія нормотворчості» визначається за накопичувальною системою, тобто сума всіх балів, отриманих за виконання певного виду робіт студента.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, використання правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
<i>Знання</i>		
Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - високим ступенем володіння інформацією за питанням;	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	- спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; - критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	
	Відповідь містить не суттєві помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння / навички		
Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур; здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах; здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - оновлювати знання; - інтегрувати знання; - провадити інноваційну діяльність; - провадити наукову діяльність	95-100
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з не суттєвими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
Зрозуміле і недвозначне донесення	Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна;	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	<ul style="list-style-type: none"> - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія: <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - використання іноземних мов у професійній діяльності 	
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
Рівень комунікації незадовільний	<60	
<i>Відповідальність і автономія</i>		
Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів; відповідальність за	Відмінне володіння компетенціями: <ul style="list-style-type: none"> - використання принципів та методів організації діяльності команди; - ефективний розподіл повноважень в структурі команди; - підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); - стресовитривалість; - саморегуляція; 	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів; здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії	- трудова активність в екстремальних ситуаціях; - високий рівень особистого ставлення до справи; - володіння всіма видами навчальної діяльності; - належний рівень фундаментальних знань; - належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	
	Упевнене володіння компетенціями автономності та відповідальності з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування системи знань, умінь і навичок за дисципліною і отримання позитивної оцінки за результатами поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому науково-педагогічний працівник залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до науково-педагогічних працівників стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які подаються із порушенням встановлених термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу адміністрації інституту за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден із оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку в установленому порядку.

7.5. Відвідування занять.

Для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити науково-педагогічного працівника або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачам вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність або в період епідемій) навчання може відбуватися дистанційно – в онлайн-формі, за графіком, за погодженням з науково-педагогічним працівником.

7.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували навчальні заняття (не більше двох пропусків без поважних причин) і мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.7. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на індивідуальні університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності здобувачів вищої освіти, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Теорія нормотворчості».

8. Методи навчання

Під час лекційних і семінарських занять будуть застосовані такі методи навчання:

Розповідь, Пояснення, Ілюстрування, Самостійне спостереження, Метод аналізу, Мозковий штурм, Метод порівняння, Метод узагальнення, Метод виокремлення основного, Обговорення, Навчальна дискусія, Підведення підсумків.

9. Рекомендовані джерела інформації

Основні нормативно-правові акти:

- закони:
  1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254>.
  2. Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 04.04.1995 р. № 116/95-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0#Text>
  3. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
  4. Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 р. № 1861-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1861-17>
  5. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>
  6. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
  7. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
- підзаконні акти:
  1. Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади : Указ Президента України від 3 жовт. 1992 р. № 493. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493/92>.
  2. Про Єдиний державний реєстр нормативних актів : Указ Президента України від 27.06.1996 р. № 468/96 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/468/96#Text>
  3. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності : Указ Президента України від 10.06.1997 р. № 503/97 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503/97#Text>
  4. Про опублікування актів законодавства України в інформаційному бюлетені «Офіційний вісник України» : Указ Президента України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207/96#Text>
  5. Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України : Указ Президента України від 15.11.2006 р. № 970/2006 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/970/2006#Text>
  6. Про невідкладні заходи щодо зміцнення державного статусу української мови та сприяння створенню єдиного культурного простору України : Указ Президента України від 31.05.2018 р. URL:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 04.11.2017).

7. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 груд. 1992 р. № 731. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF>

8. Про вдосконалення порядку державної реєстрації нормативно-правових актів у Міністерстві юстиції України та скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів : Наказ Міністра юстиції України від 12 квіт. 2005 № 34/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0381-05>.

9. Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів : Постанова колегії Міністерства юстиції України від 21.11.2000 р. № 41 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00#Text>

10. Методичні рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод Міністерства юстиції України, Урядового уповноваженого у справах Європейського Суду з прав людини від 15.08.2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06#top>

11. Про здійснення експертизи проектів законів та проектів актів Кабінету Міністрів України, а також нормативно-правових актів, на які поширюється вимога державної реєстрації, щодо відповідності положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини : Наказ Міністерства Юстиції України від 20.08.2008 № 1219/7 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1219323-08#Text>

12. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності : Указ Президента України від 10.06.1997 р. № 503/97 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503/97#Text>

13. Про деякі питання забезпечення документообігу у Верховній раді в електронній та паперовій формах : Розпорядження Голови Верховної Ради України від 08 лютого 2021 р. URL: № 19 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/19/21-%D1%80%D0%B3#n24>

14. Про затвердження Положення про порядок роботи з законопроектами та іншими документами, що вносяться Президентом України на розгляд Верховної Ради України : Указ Президента України від 30.04.1995 р. № 270/95 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/95#Text>

15. Про вдосконалення порядку державної реєстрації нормативно-правових актів в органах юстиції України та скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів : Наказ Міністерства юстиції України від 12.04.2005 р. № 34/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0381-05#Text>

16. Про затвердження Порядку скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів, занесених до державного реєстру : Наказ Міністерства юстиції України № 32/5 від 31.07.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0458-00#Text>

17. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-

правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 р. № 731 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF#Text>

18. Про затвердження Правил підготовки проектів актів Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.09.2005 р. № 870 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/870-2005-%D0%BF#Text>

19. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 р. № 950. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF#Text>

20. Про затвердження Рекомендації з питань підготовки, державної реєстрації та обліку відомчих нормативно-правових актів : Постанова колегії Міністерства юстиції України від 27.03.1998 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003323-98#Text>

21. Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.10.2004 р. № 1365 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1365-2004-%D0%BF#Text>

22. Національна рамка кваліфікацій. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

23. Рекомендації до структури і змісту робочої програми навчальної дисципліни. Додаток 2 до листа МОН України від 9.07.2018 №1/9-434.

Підручники, навчальні посібники й інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Загальна теорія права : підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ : Ваіте, 2016. 392 с.

2. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник. 2-ге вид., випр. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 584 с.

3. Кельман М.С. Загальна теорія держави і права: підручник / М.С. Кельман. - К.: Кондор-Видавництво, 2016. - 716 с. 3.2.3.

4. Скакун О.Ф. Теорія права і держави : Підручник. - 2-ге видання. К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. 520 с.

5. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / за ред. О. В. Зайчук, Н. М. Оніщенко. Київ : Юрінком Інтер, 2006. 688 с.

6. Теорія держави і права : підручник / О. В. Петришин та ін. ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2015. 368 с.

7. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с

8. Теорія держави і права: навч. посіб. для підгот. фахівців з інформаційної безпеки / [О.О. Тихомиров, М.М. Мікуліна, Ю.А. Іванов та ін.]; за заг. ред. Л.М. Стрельбицької. - Київ: Кондор Видавництво, 2016. 332 с.

9. Теорія держави і права. Навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / Кол. авт. (Саксонов В.Б. у складі авторського колективу); кер. авт. кол. канд. юрид. наук, доц. Ю.А. Ведерніков. – Дніпропетровськ: ДДУВС; Ліра

ЛТД, 2013. 384 с.

10. Теорія держави і права: підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / Кол. авт. (Саксонов В.Б. у складі авторського колективу): кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. 3-е вид. перероб. і доп. – Дніпропетровськ: ДДУВС, 2016; Ліра ЛТД, 2016. 480 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Бойко Ю. Законотворчість: поняття та структура. *Право України*. 2002. №5. С.17-21.

2. Горбунова Л. Конституційні засади забезпечення законності у нормотворчості. *Право України*. 2004. № 7. С.15-20.

3. Державотворення і правотворення в Україні: досвід, проблеми, перспективи : монографія / за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ : Ін-т держави і права ім. Корецького, 2001. 656с.

4. Дідич Т.О. Перспективи розвитку правоутворення в Україні: комунікативно-інституційний підхід до аналізу. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2017. Вип. 2. С. 20-29.

5. Дідич Т.О. Моніторинг сучасного стану правоутворення в Україні: пізнавально-правові аспекти. *Альманах права*. 2019. Вип. 10. С. 45-50.

6. Дутко А.О. Класифікація юридичних конструкцій як засобів законотворчої техніки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. *Юридичні науки*. 2014. № 810. С. 75-80.

7. Железняк Н. Нормотворча діяльність як форма реалізації державної правової політики. *Право України*. 2004. № 7. С.94-99.

8. Железняк Н. Правове регулювання нормотворчої діяльності. *Право України*. 2002. № 12. С.102-108.

9. Кантор Н. Теоретичні і практичні проблеми адаптації права України до права ЄС у сфері прав людини в умовах євроінтеграції. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 11. С. 326-332.

10. Кодифікація законодавства України: теорія, методологія, техніка / Ю. С. Шемшученко та ін. ; за заг. ред. О. І. Ющика. Київ : Парламентське вид-во, 2007. 208 с.

11. Коростей В. Проблеми правотворчості в Україні. *Право України*. 2004. №3. С.121-126.

12. Корнієнко П. С. Експертиза проектів нормативно-правових актів як форма правозахисної діяльності в Україні. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 1. С. 287-297.

13. Косович В. М. Юридичні конструкції як засіб правозастосовної техніки. *Публічне право*. 2017. № 2. С. 260-270.

14. Лебеденко В. І. Юридична техніка: поняття, призначення, методологічні засади застосування. *Інформація і право*. 2014. № 2. С. 52-56.

15. Левченков О. І. Правотворчість в Україні: проблеми й перспективи *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2014. Вип. 3-4. С. 13-21.

16. Луцький Р. П. Нормативно-правовий акт як визначальна форма вираження позитивного права. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. 2012. Вип. 28. С. 13-17.
17. Моїсеєнкова С. Філософсько-правовий аналіз механізму правоутворення. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 5. С. 123-127.
18. Ничка Ю. Підзаконна правотворчість: загальнотеоретична характеристика. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2015. Вип. 61. С. 45-49.
19. Песцов Р. Г. Муніципальна правотворчість, як один із напрямів діяльності органів місцевого самоврядування. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18 : Економіка і право*. 2015. Вип. 27. С. 227-232.
20. Плавич В. П. Феномен нормотворчості та його співвідношення із суміжними категоріями: правотворчість, законотворчість, правотворчий та законотворчий процеси. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 62. С. 11-16.
21. Пономаренко Л. В. Пряма правотворчість народу в системі демократичних інновацій. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22 : Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін*. 2014. Вип. Спец. вип.. С. 479-487.
22. Попович Т. П. Підзаконна правотворчість: теоретико-правові аспекти. *Приватне та публічне право*. 2018. № 2. С. 12-16.
23. Сердюк І. А. Вживання термінів «правотворчість» і «нормотворчість» у сучасній правничій науці. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 75-79.
24. Сердюк І. А. Норма права, правова норма і юридична норма: співвідношення понять. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2012. № 1. С. 129-135.
25. Стременовський С. М. Підзаконна правотворчість: наукові підходи. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2017. Вип. 2. С. 55-64.
26. Стрибко Т. І. Юридична сила нормативно-правового акта як форма вираження норм права. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Право*. 2014. Вип. 1. С. 14-18.
27. Шевчук О. А. Організаційно-правові засади нормотворчості центральних органів виконавчої влади в Україні. *Проблеми законності*. 2011. № 117. С. 239-249.
28. Саксонов В.Б. Визначення понятійно-категоріального апарату як методологічна парадигма юриспруденції. *Науковий вісник Юридичної академії МВС*. 2004. № 3. С. 107–114.
29. Саксонов В.Б. Формування сучасного податкового законодавства України. *Право і суспільство*. 2006. № 3. С. 3 – 11.
30. Саксонов В.Б. Спеціалізовані податково-правові норми в господарському праві України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2007. № 1. С. 131–138.

31.Саксонов В.Б. Податкове законодавство України: проблеми становлення, сучасний стан і перспективи розвитку. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2007. № 2.

32.Саксонов В.Б. Генеза категорії «джерело (форма) права». *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 2. С. 20-24.

33.Саксонов В.Б. Звичай як регулятор відносин цивільно-правового характеру в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. № 2. С. 77-82.

34.Саксонов В.Б. Юридична конструкція «право довірчої власності» в цивільному законодавстві України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2020. № 2. С. 120-127.

35.Саксонов В.Б. Введення юридичної конструкції «право довірчої власності» в цивільне законодавство України. Тези. *Правова система України в умовах євроінтеграції*: Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (9 квітня 2020 р.) / за заг. ред. к.ю.н., доцента Школи С.М. – Дніпро : НТУ «ДП», 2020. – 136 с.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua/>),
2. Офіційне представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua/>),
3. Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua/>),
4. Міністерство юстиції України (<http://www.minjust.gov.ua/>),
5. Офіційний веб-портал «Судова влада України» (<http://www.court.gov.ua/>), Конституційний Суд України (<http://www.ccu.gov.ua/>),
6. Верховний Суд (<https://supreme.court.gov.ua/supreme/>);
7. Єдиний державний реєстр судових рішень (<http://reyestr.court.gov.ua/>)